

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	Katedra
Lietuvos Statutas ir epocha	Istorija ir archeologija H 005	Istorijos	Senovės ir vidurinių amžių istorijos katedra
Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS	Studijų būdas	Kreditų skaičius
paskaitos		konsultacijos	1,5
individualus	6	seminarai	

Viso: 7,5 kreditai

Dalyko anotacija			
* Kurso tikslas – išanalizuoti Lietuvos Statuto (LS), kaip LDK istorijos šaltinio, panaudos galimybes pažinti XV–XVIII a. epochą bei atskleisti jo tyrimų, kaip tarpdisciplininio dialogo, perspektyvas. * Lietuvos Statutų mokslinės publikacijos ir istoriografijos bruožai. Pirmojo ir Antrojo statutų nuorašų analizė. * Sampratų: <i>teisynas</i>, <i>įstatymų sąvadas</i>, <i>kodeksas</i> turinys. Kodifikacijos proceso gimtis Europoje. Ambicingos teisės kodifikavimo programos LDK priežastys bei prielaidos ir gairės. * LDK teisės šaltiniai. Nauja kokybė: nuo paprotinės iki rašytinės teisės. Teisės senumo kultas ir jos nekintamumo doktrina. Krikščioniškos teisės samprata LDK. Profesionaliosios jurisprudencijos vaidmuo. Receptijos problema: kultūrų sąveikos harmonija ir disharmonija. Kodifikavimo mechanizmas. Statuto redaktoriai: asmenybės ir kolegialumas, intelektualinis ir praktinis įdirbis. * Lietuvos Statuto turinio analizė. Išskirtinio LDK teisės kodifikavimo dinamizmo priežastys. Statutas – LDK visuomenės ir jos raidos „veidrodis“, jos brandos ir modernumo rodiklis, lūžinių procesų atspindys ar/ir katalizatorius. * LS bajorų visuomenės vertybių hierarchijoje. Statutas – bajorų konstitucija? Teisinės valstybės samprata: „Mane gina įstatymas“ ir „Būkim teisės vergai, kad galėtume naudotis laisvėmis“. LS ir LDK valstybingumo ir bajorų identiteto po Liublino unijos problema. * LDK teisės fenomenas Europos jurisprudencijos kontekste XVI–XVIII a.: nuo progreso iki regreso? * Temidė ir Klėja: teisės paminklai ir istorinės prieigos reikšmė epochos diskursui.			
Pagrindinė literatūra			
- Bardach J. Statuty litewskie w kręgu prawnego – kulturowego, in: <i>Bardach J., O dawnej i niedawnej Litwie</i>. Poznań, 1988. S. 9-71. - Bardach J. <i>Statuty litewskie a prawo rzymskie</i>, Warszawa, 1999. - Lappo J. <i>1588 metų Lietuvos Statutas</i>. T. I-II. Kaunas, 1934-1938. - <i>Lietuvos Statutas ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės bajoriškoji visuomenė</i>. Straipsnių rinkinys. Sudarė I. Valikonytė ir L. Steponavičienė. Vilnius, 2015. - Valikonytė I., Lazutka S., Gudavičius E. <i>Pirmasis Lietuvos Statutas (1529 m.)</i>. Vilnius, 2001.			
Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	mokslo laipsnis	pedag. vardas	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Irena Valikonytė	dr.	prof.	- Struktura i zasady kompletowania ksiąg sądowych Metryki Litewskiej Zygmunta Augusta, <i>Rocznik Lituanistyczny</i>, t.4, Rok 2018, Warszawa, 2018, s.7-23. - <i>Lietuvos Metrika (1554-1568). 35-oji Teismų byla</i>

		<i>knyga</i>. Vilnius, 2018. – XXXIV+761 p. 3. „Skundą privalo šaukimuose išdėstyti“: Šaukimų į teismą reglamentavimas Pirmajame ir Antrajame Lietuvos Statutuose, <i>Lietuvos Statutas: Temidės ir Klėjos teritorijos. Straipsnių rinkinys</i>. Sudarė I.Valikonytė ir N.Šlimienė, Vilnius, 2017, p. 241-258. 4. Dokumentas teismo proceso įrodymų hierarchijoje Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje XV a. pabaigoje - XVI a. pirmoje pusėje, <i>Lietuvos istorijos studijos</i>, t.46, 2020, p.8-24. 5. The Lithuanians Statutes: The Childhood of the Constitution, <i>Lithuanian Constitutionalism. The Past and the Present</i>, Vilnius, 2017, p. 14-40. 6. Pirmojo Lietuvos Statuto Slucko nuorašas. Vilnius, 2020. – 642 p.
Patvirtinta Istorijos ir archeologijos mokslo krypties Doktorantūros komiteto posėdyje 2021 m. rugsėjo mėn. 28 d , protokolo Nr. 170000-KT-47		
Doktorantūros komiteto pirmininkė prof. habil.dr. Tamara Bairašauskaitė		